

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Strategi 2022-2025

Opdateret maj 2022

Strategiens samfundsmæssige kontekst

Strategien er udarbejdet i foråret 2021 og opdateret i 2022 i lyset af den brede politiske aftale om en grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021, som udstikker den politisk ønskede retning og dermed rammevilkårene for landbrugets udvikling frem mod 2030. Den samfundsmæssige kontekst er således præget af fire store bevægelser:

1. Klimadagsordenen

- Klimaforandringerne (verdensmål nr. 13) er i særligt fokus både i Danmark og internationalt med vedtagelsen af Parisaftalen i 2015 og i forlængelse heraf den danske aftale om en ny klimalov fra 2019 med et mål om 70 pct. reduktion af Danmarks drivhusgasudledninger i 2030. EU lancerede samme år et skærpet fokus på den grønne omstilling og herunder klimaet i form af en 'Green Deal' og 'farm to fork' strategien med fokus på landbrugssektoren. Det **globale og nationale fokus på klimaforandringer** afspejles i Promilleafgiftsfondens strategi ved et særligt fokus på landbrugets bidrag til klimaløsninger. Der er i foråret 2021 gennemført et opslag med klimafokus. Klimaområdet vil have fondens fokus gennem hele strategiperioden, og der oprettes et fast årligt opslag med klimafokus.

2. Plantebaserede Fødevarer

- Med den politiske aftale om en grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 etableres Fonden for Plantebaserede Fødevarer med en bevilling på ca. 84 mio. kr. årligt i perioden 2023-2030. Finansieringen tilvejebringes ved omprioritering af Promilleafgiftsfondens bevilling, som dermed reduceres med ca. 1/3. Promilleafgiftsfonden ønsker at etablere et tæt og konstruktivt samarbejde med Fonden for Plantebaserede Fødevarer, idet begge fonde søger at understøtte den grønne omstilling af landbruget. Hvor den nye fond har et særligt fokus på at fremme plantebaserede fødevarer, er det fortsat Promilleafgiftsfondens fokus at understøtte den samlede bæredygtige omstilling af landbruget, og herunder med et prioriteret fokus på klimaet som beskrevet ovenfor.

3. Natur og Biodiversitet

- Både i Danmark og globalt er der hastigt stigende fokus på at sikre natur og biodiversitet, blandt andet gennem vedtagelse af en natur- og biodiversitetspakke i folketinget i 2020. Det er fondens mål at medvirke til at dansk landbrug udvikler sig i samspil med denne dagsorden og dermed understøtter hensynet til **Danmarks natur og biodiversitet**

4. Bæredygtig omstilling af landbruget

- En bæredygtig omstilling af landbruget forudsætter et stærkt og konkurrencedygtigt erhverv. Uden det kan grønne landbrugs løsninger hverken udvikles eller udbredes i Danmark eller eksporteres internationalt. Det er derfor fortsat fondens fokus, at dansk landbrug bidrager til vækst i økonomi, attraktive arbejdspladser og sammenhængskraft i hele Danmark.
- Covid-19 pandemien har tydeliggjort behovet for at øge alle sektoreres robusthed og tilpasningsevne i forhold til udefrakommende forhold. Fremadrettet vil det være et særligt fokusområde for fonden at medvirke til at øge dansk landbrugs robusthed og tilpasningsevne overfor en bred vifte af udefrakommende udfordringer, der påvirker erhvervet.

Om Strategien

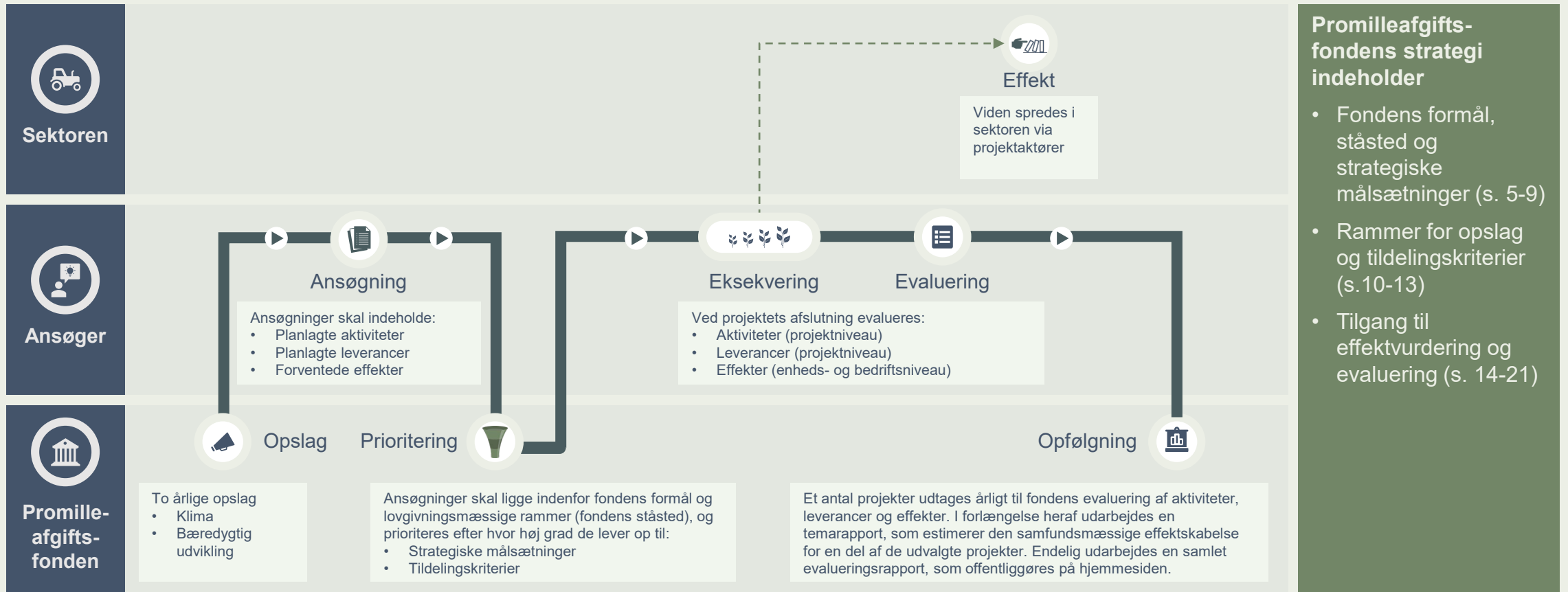
- Promilleafgiftsfonden for landbrug udarbejder hvert fjerde år en strategi for fondens virke. Dette dokument beskriver fondens strategi for 2022-2025.
- På baggrund af det vedtægtsbestemte formål beskriver dette dokument fondens strategiske målsætninger, støtteformer, samt tildelingskriterier og opfølgningsprocedurer. Projekter skal falde indenfor fondens formål for at kunne modtage støtte, og de strategiske målsætninger anvendes sammen med tildelingskriterierne til at prioritere mellem projektansøgninger. Strategien udmøntes i en ansøgningsvejledning, og den opdateres årligt i forlængelse af løbende effektvurdering af fondens uddelinger.
- Fonden arbejder for at styrke dansk landbrug gennem støtte til aktiviteter, der skaber bæredygtig vækst hos erhvervets konventionelle og økologiske primærproducenter. Fonden tager udgangspunkt i den særlige danske model, hvor løsninger udvikles i fællesskab til gavn for primærsektorens interessenter. Derfor ydes støtte til projekter, som falder indenfor fondens formål og strategiske målsætninger, hvor erhvervets aktører, eventuelt sammen med vidensinstitutioner og industrien bidrager med løsningsmuligheder til udviklingen af dansk landbrug gennem forskning og udvikling af ny viden, nye forretningsmuligheder, nye produkter samt ved formidling og udbredelse heraf.
- Fonden yder både direkte projektstøtte og indirekte støtte gennem produktionsafgiftsfondene. Fonden vurderer alle ansøgninger efter generelle tildelingskriterier, der er rettet mod alle typer af projekter, eksempelvis både forskningsprojekter og projekter om afsætningsfremme, og specifikke tildelingskriterier rettet mod den enkelte projekttype eller det enkelte opslag. Der gennemføres årligt et specifikt opslag med fokus på *klima og drivhusgasreduktioner i landbrugssektoren* og et generelt opslag med fokus på *bæredygtig udvikling af landbrugssektoren*.
- Alle projektansøgninger skal indeholde aktivitets-, leverance- og effektmål *på projektniveau*, og alle støttemodtagere skal evaluere projektet ved afslutning. Udover projektevalueringerne gennemfører fonden årligt kvalitative evalueringer af udvalgte projekter – her monitoreres også den samlede udvikling i forhold til de strategiske mål og fastsatte effektindikatorer *på sektorniveau* til brug for målretning af fokus i fondens opslag fra år til år.

Væsentlige termer i dokumentet:

- Med *dansk landbrug* menes konventionel og økologisk primærproduktion.
- Begrebet bæredygtighed defineres i overensstemmelse med Brundtlandrapporten fra 1987 som ”en udvikling, som opfylder de nuværende behov, uden at bringe fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare”. I 2015 vedtog verdens lande FN’s 17 verdensmål for bæredygtig udvikling, som definerer hvad der skal til for at tilfredsstille denne balance og herunder balancen mellem sociale, økonomiske og miljømæssige hensyn, herunder klima. Promilleafgiftsfonden har integreret verdensmålene i strategien og fokuserer på 10 af de 17 verdensmål.

Promilleafgiftsfondens virke

Fonden

Formål

Ståsted

Målsætninger

Fondens formål

§ 4. Fondens formål er at styrke landbrugets og fødevarerindustriens udvikling.

Stk. 2. Fonden kan inden for dette formål og i overensstemmelse med landbrugsstøtteleven anvende midler til aktiviteter i forbindelse med afsætningsfremme, forskning og forsøg, produktudvikling, rådgivning, uddannelse, sygdomsforebyggelse, sygdomsbekæmpelse, dyrevelfærd, kontrol, medfinansiering af initiativer under EU-programmer samt i øvrigt foranstaltninger, som fødevarerministeren giver tilladelse til. Fonden kan endvidere anvende midlerne til dækning af omkostningerne ved kontrol med midlernes korrekte anvendelse. Med ministerens tilladelse kan fonden afholde udgifter til honorar til fondens bestyrelsesmedlemmer.

Fondens ståsted

På baggrund af fondens vedtægtsbestemte formål ønsker Promilleafgiftsfonden at fremme en klima & miljømæssig, social og økonomisk bæredygtig vækst og udvikling for dansk landbrug.

Det vil fonden gøre ved at støtte, at erhvervets og samfundets interesser udvikler nye forretningsmuligheder, produkter, ny forskning og praksisnær viden.

Fonden støtter projekter, hvis realisering afhænger af støtten. Det vil sige, at der ikke kan opnås støtte til projekter, som må forventes at blive gennemført uanset om fonden tildeler støtte eller ej.

Projekternes resultater skal formidles bredt i erhvervet og dermed komme hele sektoren til gavn.

Fonden indtager særligt på to områder en stærk rolle for erhvervsudviklingen i dansk landbrug.

- 1) Fonden fokuserer på at muliggøre investeringer, der skaber bæredygtig vækst, robusthed og tilpasningsevne i dansk landbrug.
- 2) Fonden bygger på den særlige danske model, hvor løsninger udvikles i fællesskab til gavn for primærsektorens interesser.

Strategiske målsætninger

Fonden har tre strategiske målsætninger for vækst og udvikling:

- Understøtte erhvervets grønne omstilling, herunder klima, miljø, natur og biodiversitet
- Medvirke til at den grønne omstilling i dansk landbrug er bæredygtig også i social forstand, og herunder at skabe sammenhængskraft og attraktive arbejdspladser i erhvervet over hele landet
- Øge dansk landbrugs samfundsmæssige værdiskabelse, herunder landbrugets bidrag til økonomisk vækst og eksport

Erhvervets grønne omstilling

Fonden ønsker at støtte projekter, som bidrager til landbrugets grønne omstilling og herunder reduceret udledning af drivhusgasser og næringsstoffer, cirkulær- og bioøkonomi, forbedret biodiversitet og naturkvalitet samt udbredelsen af grønne proteiner.

Samfundsmæssig værdiskabelse

Fonden ønsker at støtte projekter, som understøtter, at den grønne omstilling af landbruget sker i balance med erhvervets samlede bidrag til vækst, arbejdspladser og eksport, samt bidrager til at øge robusthed og tilpasningsevne i erhvervet.

Social balance

Fonden ønsker at støtte projekter, som understøtter, at den grønne omstilling af landbruget sker i balance med sociale hensyn. Fondens fokus er herunder at sikre et erhverv som skaber attraktive arbejdspladser og dermed bidrager til sammenhængskraften i hele landet.

FN'S VERDENSMÅL

for bæredygtig udvikling

Promilleafgiftsfonden for landbrug har defineret tre strategiske målsætninger indenfor rammerne af det samlede regelgrundlag for fonden. De tre målsætninger er samtidig en operationalisering af fondens fokus på 10 udvalgte verdensmål.

De strategiske målsætninger understøtter fondens formål om at understøtte landbrugets grønne omstilling, herunder klima, natur og biodiversitet. Målsætningerne sikrer samtidig, at dette sker i balance med ønsket om at skabe attraktive arbejdspladser og sammenhængskraft i hele landet, samt at sektoren bidrager til økonomisk vækst.

2

STØP
SULT

6

RENT
OG SARTET

7

VARME
OG ENERGI

8

ANSTENDE
JOBS
OG
ØKONOMISK
VÆKST

9

INDUSTRI
INNOVATION
OG
INFRASTRUKTUR

11

BAEREDYGTIGE
BYER
OG
LIVABLE
COMMUNITIES

12

ANSVARLIGT
FORBRUG
OG
PRODUKTION

13

KLIMA-
INDSATS

14

LIVET
I HAVET

15

LIVET
PÅ LAND

Støtteformer

Direkte
Indirekte
Opslag

Direkte og indirekte støtte

Direkte støtte

- Støtte til et- eller flerårige projekter med et specifikt selvvalgt formål inden for fondens hjemmel.
- Der gives støtte til projekter af enhver størrelse.

Indirekte støtte

- Fonden yder støtte til projekter, der er indgivet til produktionsafgiftsfondene, og hvor produktionsafgiftsfondene ansøger Promilleafgiftsfonden for landbrug om medfinansiering.
- Medfinansiering fra Promilleafgiftsfonden skal stimulere de enkelte sektorer bidrag til fondens formål.

Klimaopslag: Klima og drivhusgasreduktioner i landbrugssektoren

- Der gennemføres et fast årligt opslag med fokus på projekter, som har potentiale til at bidrage til at reducere landbrugets drivhusgasudledninger.

Generelt opslag: Bæredygtig udvikling af landbrugssektoren

- Der gennemføres et fast årligt opslag med fokus på projekter, der bidrager til en bæredygtig udvikling af landbrugssektoren.

- ***Alle opslag har minimum 2 måneders ansøgningsfrist***
- ***I særlige tilfælde kan fondens bestyrelse beslutte at gennemføre særopslag***

Tildelings kriterier

Generelle tildelingskriterier

Projektspecifikke tildelingskriterier

Opslagsspecifikke tildelingskriterier

Tildelingskriterier

GENERELLE KRITERIER

Gælder alle ansøgninger på tværs af tema og arbejdsfelt

Omhandler de elementer, som Promilleafgiftsfonden bruger til at vurdere projektets grundlæggende egnethed.

- I hvor høj grad matcher projektet en eller flere af de strategiske målsætninger?
- Kan projektets resultater komme brede eller væsentlige dele af erhvervet til gavn?
- Er der tydelig sammenhæng mellem projektets formål, mål, aktiviteter, leverancer og effekter?
- Er der taget skyldige økonomiske hensyn ved fastlæggelsen af projektets budget, herunder om der er udvist sparsommelighed?
- Har projektteamet tilstrækkelige kompetencer og dokumenterede erfaringer på området?
- Inkluderer projektet samarbejde med relevante partnere?

PROJEKTSPECIFIKKE KRITERIER

I tillæg til de generelle kriterier, bruges projektspecifikke tildelingskriterier til at vurdere og kvalificere projekter indenfor forskning, rådgivning og afsætningsfremme og indeholder vurderingskriterier, som er specifikke for disse typer af projekter

Forskning og udvikling

- Fører projektet til relevant, anvendelsesorienteret viden?
- Bidrager projektet til nyskabelse på området?
- Bygger projektet på solide og anerkendte data og er der opstillet valide forsøg og test?
- Udnytter projektet allerede eksisterende viden?
- Er der indtænkt aktiviteter, der sikrer at projektets resultater formidles til målgruppen?

Videnformidling

- Omhandler projektet relevant, anvendelsesorienteret viden?
- Bygger projektet på anerkendt viden, analyser og lignede?
- Er der indtænkt aktiviteter, der sikrer at projektets resultater formidles til og implementeres i målgruppen hurtigt?

Afsætningsfremme

- Hvor stort et marked adresserer projektet?
- Hvor stor andel af den relevante målgruppe når aktiviteterne ud til?
- Skaber projektet nye afsætningsmuligheder og/eller nye markeds-kontakter?
- Udnytter projektet fødevarerhvervets styrkepositioner?

OPSLAGSSPECIFIKKE KRITERIER

I forbindelse med opslag kan der etableres særskilte tildelingskriterier, som muliggør vurdering af ansøgninger i forhold til deres værdiskabelse indenfor det pågældende opslag. De valgte kriterier offentliggøres altid sammen med selve opslagene.

Effekt

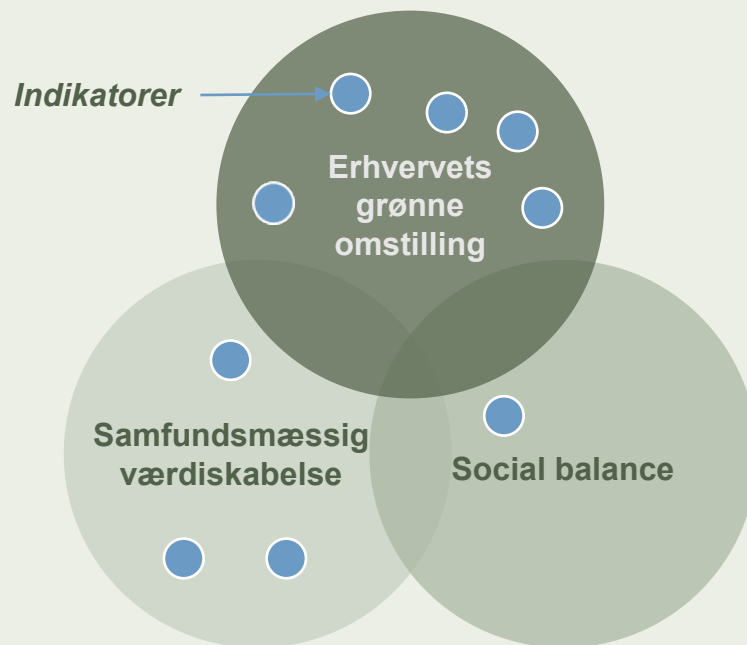
Indikatorer
To niveauer for måling

Effektindikatorer

Operationalisering af strategiske målsætninger

Fonden har udvalgt en række indikatorer indenfor hver af de tre strategiske målsætninger, som danner grundlag for effektivurdering og –monitorering.

Indikatorerne bør ikke opfattes som en udtømmende operationalisering af målsætningerne, idet fondens målsætninger dækker et bredere område end de udvalgte indikatorer, som illustreret i figuren til højre.

Figuren illustrerer sammenhæng mellem strategiske målsætninger og indikatorer. Figuren illustrerer ikke en vægtning fsv. angår fordeling af tilskud. Indikatorerne uddybes i bilag på side 22.

Indikatorer

Erhvervets grønne omstilling

- Drivhusgasudledning til atmosfære (CO₂e)
- Tab af næringsstoffer til vandmiljø (N & P)
- Pesticidanvendelse
- selvforsyningsgrad af planteprotein i Danmark
- Biodiversitet

Social balance

- Beskæftigelse og sammenhængskraft

Samfundsmæssig værdiskabelse

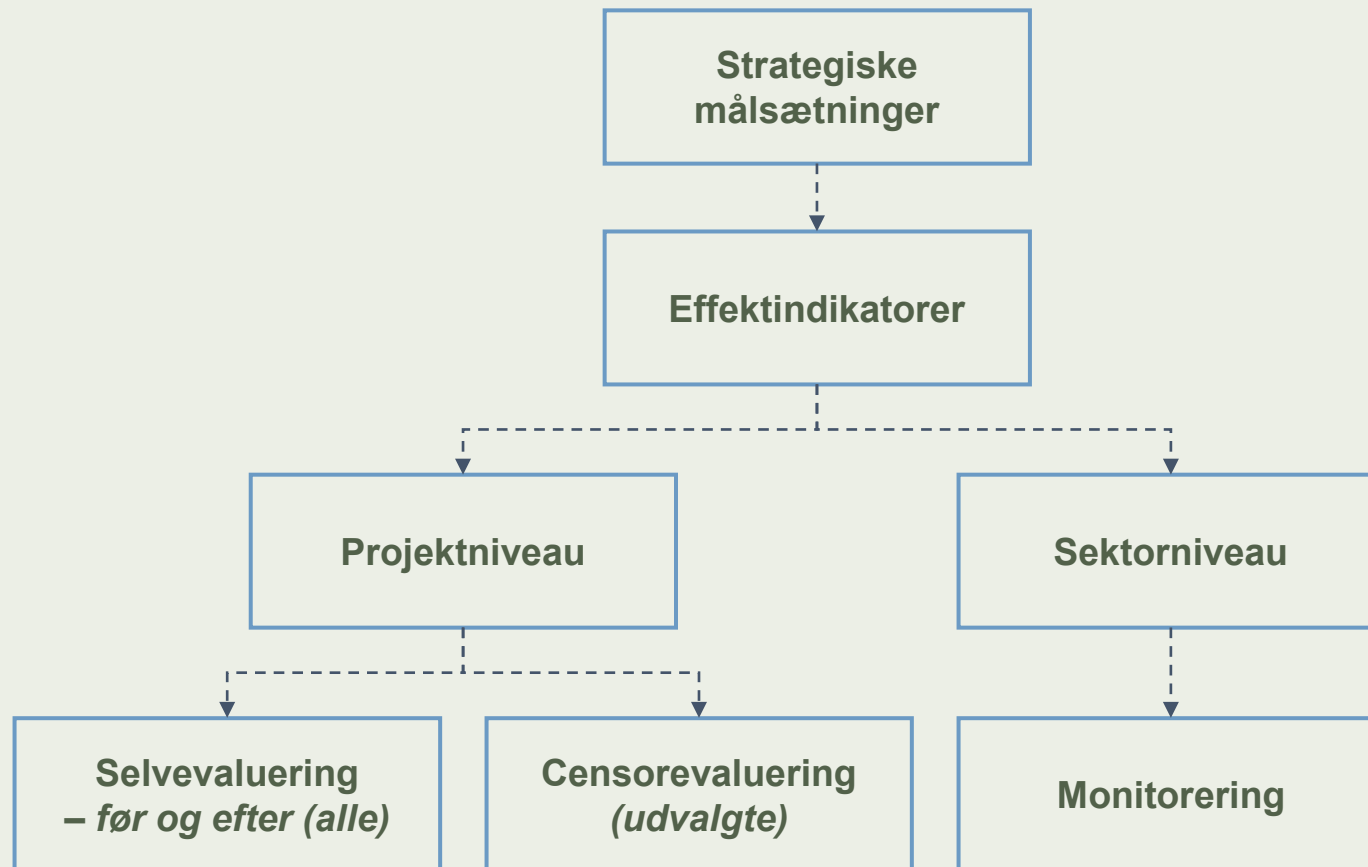
- Bruttofaktorindkomst
- Driftsresultat
- Eksport

To niveauer for måling

Vurdering og monitorering

Fondens udvalgte effektindikatorer anvendes til at:

- *Vurdere* det enkelte projekts effektskabelse i overensstemmelse med de krav fonden er underlagt vedr. effektvurdering – både ifm. ansøgning og efterfølgende evaluering af projektet.
- *Monitorere* udviklingen på sektorniveau over tid som grundlag for målretning af støttemidler. Udviklingen på sektorniveau danner ikke grundlag for vurdering af enkelte projekters eller fondens samlede effektskabelse, idet effektindikatorerne påvirkes af en lang række faktorer udenfor fondens kontrol.

**Kvantitative
mål**

**Aktiviteter
Leverancer
Effekter**

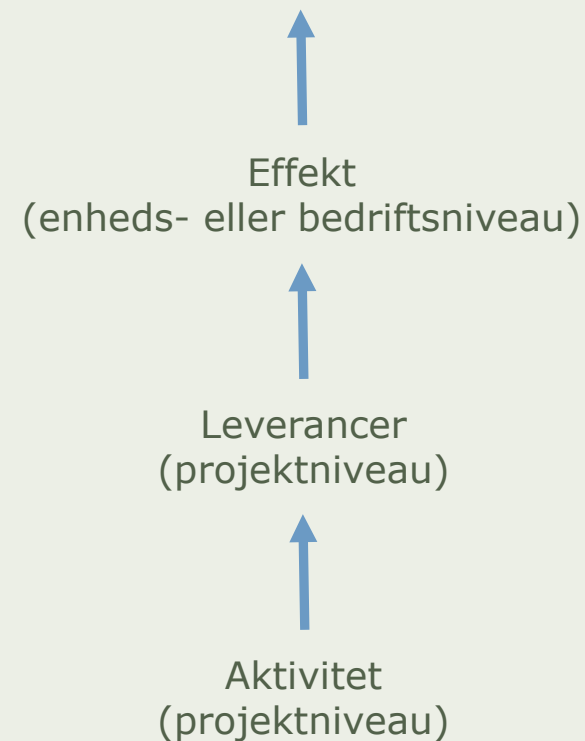
Målhierarki

Brug af kvantitative mål

Som led i vurderingen af den enkelte ansøgning i forhold til effektpotentialer skal ansøgere opstille tre kvantitative mål, der tilsammen udgør et målhierarki. De tre mål opstilles for projektets:

- **Aktiviteter**
- **Leverancer**
- **Effekter**

Sammenhæng til fondens strategiske mål

Målhierarki

Aktivitetsmål udgør et kvantitativt mål for de aktiviteter, der gennemføres i projektet. Det kan for eksempel være omfang af forskning, antal forsøg eller tests, antal kampagner, formidlingsaktiviteter m.v.

Leverancemål udgør et kvantitativt mål for de umiddelbare output af aktiviteterne. Det kan for eksempel være det forventede antal publikationer, dokumentation, antal respondenter der nås gennem kampagner.

Effektmål kan være et kvantitativt mål for effekten af, at en given ny metode eller teknologi spredes og tages i anvendelse på bedrifter. Effekten opgøres på en eller flere af fondens udvalgte effektindikatorer. Et effektmål er således typisk et kvalificeret bud på effekten af projektet på bedriftsniveau, når projektets resultater er implementeret.

Kvalificerede begrundelser for resultater og effekter

I ansøgningen redegøres der for, hvorfor det er sandsynligt, at de planlagte aktiviteter vil medføre de forventede umiddelbare resultater og kunne give anledning til de forventede effekter på for eksempel bedriftsniveau.

Opfølgning

Støttede projekter

Opfølgning

Fonden lægger vægt på, at de støttede projekter skaber resultater, og at de får den ventede effekt hos primærproducenterne. Derfor vil der ske en systematisk opfølgning efter projektets afslutning. Det vil i praksis ske gennem en elektronisk indberetning til fondens sekretariat.

Når projektet er afsluttet, skal den projektansvarlige redegøre for aktiviteter, leverancer og forventede effekter i henhold til de opstillede mål for projektet.

Et antal projekter udtages årligt til fondens evaluering af aktiviteter, leverancer og effekt med brug af censorer. Dertil udarbejdes en temarapport for en andel af de udvalgte projekter, hvor deres samlede effektskabelse for samfundet og erhvervet vurderes. Konklusionerne formidles i en samlet evalueringsrapport.

Projektansvarlige skal opbevare og stille data til rådighed, der muliggør effektmåling af projekter i forbindelse med evaluering.

Bilag: Operationalisering af effektindikatorer

Indikator	Definition	Ambition*
1. Drivhusgasudledning til atmosfære (CO2e)	Årlig udvikling i udledning fra landbruget i CO2 ækvivalenter (tusind ton).	Reduktion af CO2e
2. Tab af næringsstoffer til vandmiljø (N & P)	a. Det hydrologiske års normaliserede diffuse N transport fra landbruget minus gennemsnittet af de forrige 4 års normaliserede diffuse N transport fra landbruget [ton N]. b. De diffuse kilders samlede fosfortilførsel fra land til kystvandene minus gennemsnittet af de forrige 4 års diffuse tilførsel af fosfor fra land til kystvandene* [ton P].	Reduceret tab af N til vandmiljø Reduceret tab af P til vandmiljø
3. Pesticidanvendelse	Seneste års opgjorte PBI (baseret på forbrugstal) for hele landbruget minus gennemsnittet for de forrige 4 års PBI.	Reduktion af PBI
4. Selvforsyningsgrad af planteprotein i Danmark	Seneste års opgjorte andel af dansk-produceret planteprotein	Reduceret andel importeret planteprotein
5. Biodiversitet	Seneste års opgjorte andel af Danmarks samlede landbrugsareal med en HNV-score (High Nature Value) på 5 eller mere	Forøgelse af andel
6. Beskæftigelse og sammenhængskraft	Antal beskæftigede indenfor landbrug og fødevarerindustri mv. udenfor København, Nordsjælland og Østjylland.	Forøgelse af beskæftigelsen
7. Bruttofaktorindkomst	Senest opgjorte bruttofaktorindkomst for hele landbruget fratrukket gennemsnittet for de forrige 4 års bruttofaktorindkomst, alle tal korrigeret til december 2020-prisindeks.	Forøgelse af bruttofaktorindkomst
8. Driftsresultat	Senest opgjorte driftsresultat for hele landbruget fratrukket gennemsnittet af de forrige 4 års driftsresultater i tusind kr., alle tal korrigeret til december 2020-prisindeks.	Forbedring af driftsresultat
9. Eksport	Senest opgjorte tal for fødevarerexport i mia. kr. fratrukket gennemsnittet af de forrige 4 års eksport, alle tal korrigeret til december 2020-prisindeks.	Forøget eksport

*Ambitionen udtrykker fondens ønske om at understøtte en udvikling i sektoren. Dette er relevant som parameter for opsamling af viden om fondens aktiviteter og monitorering af sektorudviklingen, men ikke som selvstændig opgørelse af projekternes effektskabelse.

Fakta om Promilleafgiftsfonden for landbrug

Promilleafgiftsfonden for landbrug har lovgivningsmæssig baggrund i landbrugsstøtteleven og har til formål at styrke landbrugets og fødevarerindustriens udvikling. Fonden kan yde støtte til forskning og forsøg, produktudvikling, rådgivning, uddannelse, kontrol, sygdomsforebyggelse- og bekæmpelse, afsætningsfremme samt særlige aktiviteter, som er godkendt af fødevarerministeren. Fondens finansiering kommer fra en bevilling på den årlige finanslov til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Bevillingen overføres til Promilleafgiftsfonden for landbrug.

Fondene ledes af en faglig bestyrelse, der er sammensat af repræsentanter for erhvervet og offentlige interessenter. Det er bestyrelsen, der vurderer ansøgninger og bevilliger tilskud til projekter. Administrationen varetages af et sekretariat i Landbrug & Fødevarer.

Kontaktoplysninger

Promilleafgiftsfonden for Landbrug
Axeltorv 3
1609 København V

Telefon: 3339 4000
Promilleafgiftsfonden.dk
promilleafgiftsfonden@promilleafgiftsfonden.dk

Promilleafgiftsfonden for landbrug